

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ
НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА У 2015. ГОДИНИ**

Сарајево, фебруар 2016. године

САДРЖАЈ

1. НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА.....	1
2. ПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ.....	1
2.1. Доношење одлука о проглашењу националним споменицима.....	1
2.1.1. Доношење одлука о проглашењу националним спомеником добара уписаних на Привремену листу националних споменика Босне и Херцеговине..	2
2.1.2. Доношење одлука о проглашењу националним спомеником добара за која су поднесене петиције.....	2
2.1.3. Доношење одлука којима се утврђује да предложена добра не испуњавају критеријуме за проглашење националним спомеником.....	3
2.1.4. Доношење одлука којима се раније донесене одлуке мијењају, допуњавају, исправљају или укидају.....	3
2.1.5. Упис забиљежбе о националном споменику у земљишне књиге.....	4
2.1.6. Имплементација одлука Комисије – обиљежавање националних споменика.....	4
2.1.7. Давање стручног мишљења на пројекте рехабилитације националних споменика.....	5
2.2. Листа угрожених споменика.....	5
3. ПРОЈЕКТИ КОМИСИЈЕ.....	5
3.1. Кандидовани пројекти.....	5
3.2. Пројекти за које су одобрена средства.....	6
3.3. Пројекти завршени у 2015. години.....	7
3.4. Пројекти на којима је Комисија учествовала као партнер у 2015. години...7	
4. КАНДИДАТУРА НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА ЗА УПИС НА ЛИСТУ СВЈЕТСКЕ БАШТИНЕ (УНЕСЦО).....	7
4.1. Номинација некропола са стећцима за упис на Листу свјетске баштине УНЕСЦО-а.....	7
4.2. Извјештавање о имплементацији Конвенције о заштити свјетске културне баштине (УНЕСЦО).....	9
5. САРАДЊА С ИНСТИТУЦИЈАМА И ТИЈЕЛИМА НАДЛЕЖНИМ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ АНЕКСА 8.	11
5.1. Учешће Комисије у раду стручних тимова ентитета и Брчко Дистрикта...11	
5.1.1. Савјет Регулационог плана историјског градског подручја Почитељ.....11	
5.1.2. Савјет Регулационог плана историјског градског подручја Благај.....11	
5.2. Састанци са надлежним институцијама и појединцима на провођењу Анекса 8.	11
5.3. Учешће представника Комисије на конференцијама, скуповима и семинарима	12
5.4. Учествовање представника Комисије у раду међународних тијела.....12	
6. ЈАВНОСТ РАДА.....	12
6.1. Односи с јавношћу.....	12
6.2. Подизање свијести о значају наслеђа.....	16
6.3. Библиотека и документациони центар.....	16
6.4. База података о споменицима.....	17
7. ОРГАНИЗАЦИЈА КОМИСИЈЕ.....	18
7.1. Састав Комисије.....	18
7.2. Сједнице Комисије.....	18
7.3. Секретаријат Комисије.....	18
7.4. Интерни акти Комисије.....	19

7.5.	Вањски сарадници	20
7.6.	Стручна обука сарадника.....	21
7.7.	Смјештај Комисије.....	21
8.	ПРОЦЈЕНА ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА КОМИСИЈЕ.....	21
9.	ЗАКЉУЧЦИ.....	22

На темељу члана 45. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", бр. 4/03, 33/03, 31/06, 99/06, 53/11 и 89/15), Комисија за очување националних споменика на својој 68. сједници одржаној од 01. до 03. фебруара 2016. године, усвојила је сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА У 2015. ГОДИНИ

1. НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА

Комисија за очување националних споменика (у даљем тексту: Комисија) је институција Босне и Херцеговине успостављена на темељу Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и Одлуке о Комисији за очување националних споменика коју је донијело Предсједништво Босне и Херцеговине на 119. сједници, одржаној 21.12.2001. године, а којом су, у складу с одредбама Анекса 8., утврђени основни принципи и циљеви дјеловања Комисије, те њени примарни задаци и овлашћења као институције Босне и Херцеговине. Одлука је објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 1/02 и 10/02.

На темељу овлашћења из Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ Комисија доноси одлуке о проглашењу покретних и непокретних добара националним спомеником, примјењујући Критеријуме о проглашењу добара националним споменицима ("Службени гласник БиХ", бр. 33/02 и 15/03).

На темељу одлуке Предсједништва Босне и Херцеговине, Комисија даје иницијативу за покретање поступка за закључивање међународних уговора, припрема приједлоге уговора, учествује у претходним преговорима ради закључивања међународних уговора на експертном нивоу, извршава међународне уговоре, те обавља друге послове међународне сарадње у области заштите националних споменика, који се односе нарочито на:

- заступање интереса Босне и Херцеговине у вези са потписивањем и провођењем међународних конвенција;
- рјешавање спорних питања од заједничког интереса за Босну и Херцеговину и друге државе односно међународне организације;
- одлучивање о кандидатури националних споменика за упис на Листу свјетске баштине (UNESCO) и Листу 100 најугроженијих споменика (WMW) и сл.;
- сарадњу с INTERPOL-ом, другим међународним организацијама и државама у случајевима нестанка покретних националних споменика;
- питања процедуре за извоз покретних националних споменика и давања гаранција за њихову заштиту у случају привременог извоза;
- давање концесија страним држављанима за истраживања која се односе на националне споменике;
- обезбјеђење средстава из донација за финансирање рада Комисије и заштиту националних споменика;
- ангажман страних експерата за потребе Комисије.

2. ПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ

2.1. Доношење одлука о проглашењу националним споменицима

На темељу овлашћења из Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ, Комисија доноси одлуке о проглашењу покретних и непокретних добара националним спомеником, примјењујући Критеријуме о проглашењу добара националним споменицима ("Службени гласник БиХ", бр. 33/02 и 15/03).

Комисија је од почетка свог рада 2002. године до 31. децембра 2015. године донијела 963 одлуке, од тога 810 позитивних (31 покретних и 779 непокретних добара проглашени су националним споменицима Босне и Херцеговине) и 153 негативних одлука. Од укупног броја споменика, **580** споменика налази се на територији Федерације БиХ, **220** споменика на територији Републике Српске и **10** споменика у Брчко Дистрикту БиХ.

У 2015. години Комисија је разматрала **39 приједлога одлука** о проглашењу националним споменицима и донијела **30 одлука**. Одлуке се објављују у "Службеном гласнику БиХ".

Прилог 1: *Одлуке о проглашењу добара националним споменицима, донесене у 2015. години*

2.1.1. Доношење одлука о проглашењу националним спомеником добара уписаних на Привремену листу националних споменика Босне и Херцеговине

Комисија по службеној дужности (без посебног захтјева), доноси одлуке о проглашењу националним спомеником за свако појединачно добро уписано на Привремену листу националних споменика Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/02). На Привременој листи, коју је успоставила Комисија за очување националних споменика у претходном сазиву, уписано је 776 споменика. У периоду 2002–2015. године Комисија је донијела коначне одлуке о проглашењу националним споменицима за укупно **342 добра са Привремене листе**, односно **4 добра** у току 2015. године.

Од укупног броја проглашених добара са Привремене листе (342), 245 добара се налази на подручју ФБиХ, 93 на подручју РС, а 4 на подручју Брчко Дистрикта.

Прилог 2: *Одлуке о проглашењу националним споменицима за добра уписана на Привремену листу националних споменика Босне и Херцеговине, донесене у 2015. години*

2.1.2. Доношење одлука о проглашењу националним спомеником добара за која су поднесене петиције

Поступак за проглашење добра националним спомеником покреће се на темељу петиције / приједлога за утврђивање добра националним спомеником Босне и Херцеговине. Петиције за утврђивање добра националним спомеником подnose се Комисији у складу са чланом V Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ. Комисија је утврдила јединствену форму петиције према врсти добра. Петицију може да поднесе било које правно или физичко лице у Босни и Херцеговини.

У току 2015. године Комисији је упућено 56 петиција, те 2.477 осталих дописа, захтјева и поднесака (укупно 2.533 акта) који су рјешавани у складу с овлашћењима Комисије утврђеним законом и општим актима Комисије. Комисија је до 31.12.2015. године укупно примила 1656 петиција.

Прилог 3: *Листа петиција / приједлога за проглашење добара националним споменицима, примљених у 2015. години*

У периоду 2002–2015. године Комисија је прогласила укупно **496 добара** за које су поднесене петиције националним споменицима Босне и Херцеговине, односно **26 добара** у току 2015. године. Нека добра за која је поднесена петиција воде се истовремено и на Привременој листи националних споменика, самостално или у склопу неке градитељске цјелине.

***Прилог 4:** Одлуке о проглашењу националним спомеником за добра за која су поднесене петиције, донесене у 2015. години*

Према одредбама Анекса 8., до доношења коначне одлуке о проглашењу националног споменика, а најдуже до годину дана од подношења петиције, све стране требају да се суздрже од активности које би могле да угрозе предложено добро, о чему су обавијештени сви надлежни органи и институције на чијем се подручју налазе предложена добра.

С обзиром на велики број петиција, Комисија није могла да испоштује рок утврђен у члану 39. став 2 Пословника о раду Комисије, према којем петиција треба да буде ријешена најкасније у року од годину дана од дана њеног подношења. Поступак разматрања петиција отежавала је и чињеница да уз велики број захтјева није била достављена потребна документација о предложеном добру (подаци о власништву, локацији, садашњем стању и др.). Будући да је за припрему сваке појединачне одлуке о проглашењу добра националним спомеником потребно провести исцрпно истраживање постојеће архивске, архитектонске, историјске и друге грађе о предложеном добру, те с обзиром на то да би укидање режима заштите за поједине споменике могло да проузрокује активности које би га могле уништити, Комисија је на сједницама одржаним у 2015. години донијела **3 одлуке** о продужењу режима заштите из члана V став 3 Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, за укупно **56 добара**. Одлуке су објављене у “Службеном гласнику БиХ”. Режим заштите продужен је до доношења коначне одлуке Комисије за очување националних споменика о проглашењу предложених добара националним спомеником.

***Прилог 5:** Списак културно-историјских добара којима је у 2015. години продужен режим заштите до доношења коначне одлуке Комисије*

2.1.3. Доношење одлука којима се утврђује да предложена добра не испуњавају критеријуме за проглашење националним спомеником

За добра која не испуњавају Критеријуме о проглашењу добара националним спомеником, Комисија доноси одлуку којом се утврђује да предложено добро не испуњава те критеријуме (“негативне одлуке”). У периоду 2002–2015. године Комисија је донијела укупно **153 одлуке** којима се одбија петиција / приједлог за проглашење добара о проглашењу добара националним споменицима Босне и Херцеговине, односно **6 одлука у 2015. години**. Од укупног броја негативних одлука, 127 одлука су за добра која се налазе на подручју ФБиХ, 24 на подручју РС, а 2 на подручју Брчко Дистрикта.

Исти поступак примјењује се и за националне споменике који су уврштени на Привремену листу националних споменика БиХ, а Комисија утврди да не испуњавају Критеријуме, те донесе коначну одлуку. Све “негативне” одлуке су објављене у “Службеном гласнику БиХ”.

***Прилог 6:** Одлуке којима се утврђује да добро не испуњава критеријуме за проглашење националним спомеником, донесене у 2015. години*

2.1.4. Доношење одлука којима се раније донесене одлуке мијењају, допуњавају, исправљају или укидају

Одредбом члана 40.а. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика утврђени су случајеви у којима Комисија може да одлучи о измјени или допуни раније донесене одлуке о проглашењу добра националним спомеником. Измјене и допуне одлуке у прописаним случајевима доносе се на начин и према поступку прописаним за доношење одлуке о проглашењу добра националним спомеником.

Комисија је у периоду 2002–2015. донијела укупно **68 појединачних одлука** о измјенама, допунама или исправкама одлука о проглашењу добара националним споменицима, односно **8 одлука у 2015. години**.

Прилог 7: Одлуке о измјенама, допунама, исправкама или укидању одлука Комисије, донесене у 2015. години

2.1.5. Упис забиљежбе о националном споменику у земљишне књиге

Комисија је у периоду 2002–2015. године упутила укупно **752¹** захтјева надлежним општинским судовима за упис забиљежбе о непокретним националним споменицима у земљишне књиге (захтјев се упућује након ступања одлуке на снагу, односно након објаве у “Службеном гласнику БиХ”). Закључно са 31.12.2015. године, Комисији је достављено **520 рјешења** којим се дозвољава упис националних споменика у земљишне књиге у цијелости, **19 рјешења о дјелимичном упису** (дио споменика из одређеног разлога не може да се упише у ЗК, те се за тај дио одбија захтјев, 29 рјешења о упису у катастарски операт (тамо гдје нема земљишних књига), те **132 рјешења** којима се одбија захтјев за упис забиљежбе о националном споменику у ЗК. Најчешћи разлог за одбијање захтјева за упис је што у одлукама Комисије нема катастарских података по старом премјеру, без којих судови, сходно закону, не могу да изврше упис у земљишне књиге. За **35 захтјева** у току је поступак уписа (писмена или усмена информација од надлежног референта), док за **19 захтјева** Комисији још није достављен никакав одговор (упућене су ургенције).

2.1.6. Имплементација одлука Комисије – обиљежавање националних споменика

Комисија је успоставила јединствен систем обиљежавања националних споменика у Босни и Херцеговини и досада поставила информативне табле за 332 споменика.

- 15.04.2015. године упућен одговор ЈУ Завод за заштиту и кориштење културно-историјског и природног наслеђа ТК, који се односи на упит о постављању инфо табле на национални споменик Стари град у Градачцу.
- 20.04.2015. године, у просторијама Комисије одржан састанак представника фирме Гонг и Комисије у вези са финализацијом уговорених обавеза на изради и постављању инфо табли.
- 14.07.2015. године, у просторијама фирме Гонг одржан састанак представника наведене фирме и Комисије у вези с испостављеном фактуром за додатно пређене километре у односу на оне дефинисане уговором.

---

¹ Од укупно 810 проглашених добара, за 58 добара није поднесен захтјев, јер одлуке још нису објављене (27) или се ради о покретним добрима (31) која се не уписују у ЗК.

- Достављен одговор Општини Кључ везано за питање општинског вијећника о финансирању израде и постављања инфо табле за Стари град, Кључ.
- Фирми “Гонг” послан упит, а накнадно и ургенција везано за оштећења инфо табли на Еминагића кући и Старом граду у Тешњу.
- Припремљена и достављена графичка припрема инфо табле Фрањевачком самостану Духа Светога Фојница.
- Урађен приједлог пројекта обиљежавања националних споменика који ће бити достављен општинама у циљу прикупљања средстава за израду и постављање инфо табли.
- Ажурирана евиденција инфо табли које су досада постављене.
- Сходно упиту представника Града Сарајева, достављен текст и дизајн информационе табле за зграду Вијећнице у Сарајеву, заједно са техничком спецификацијом.

2.1.7. Давање стручног мишљења на пројекте рехабилитације националних споменика

У 2015. години Комисија је, на захтјев Федералног министарства просторног уређења, Службе из Брчко Дистрикта БиХ и других институција, дала стручно мишљење на пројектну документацију за извођење радова на 35 националних споменика.

***Прилог 8:** Преглед стручних мишљења датих на пројекте рехабилитације националних споменика у 2015. години*

2.2. Листа угрожених споменика

Комисија је успоставила Листу угрожених националних споменика за које је неопходно провести хитне мјере заштите да би се спријечило њихово потпуно уништење, а у циљу усмјеравања пажње свих одговорних ентитетских и државних тијела управе, али и могућих донатора и инвеститора на оне случајеве националних споменика којима пријети нестанак, уколико одмах не буду предузете неопходне активности за њихово спашавање.

До краја 2015. године на Листи се налазе **83 најугроженија споменика**. Комисија је успоставила систем праћења стања и активности везаних за угрожене споменике са Листе, на темељу утврђених индикатора. На темељу резултатаведеног мониторинга, Комисија предузима и предлаже активности надлежним институцијама на отклањању и ублажавању фактора који угрожавају споменик. Према Закону о провођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика (“Службене новине ФБиХ”, бр. 2/02, 27/02, 6/04 и 51/07, “Службени гласник Републике Српске”, бр. 9/02, 70/06 и 64/08 и “Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ”, бр. 2/02 и 19/07), национални споменици имају највиши степен заштите. Од влада ентитета и надлежних органа Комисија је затражила да предузму све неопходне мјере из њихове надлежности с циљем заштите угрожених споменика. О стању угрожених споменика и предузетим активностима Комисија редовно обавјештава јавност путем конференција за штампу.

***Прилог 9:** Листа угрожених споменика*

3. ПРОЈЕКТИ КОМИСИЈЕ

За националне споменике који се налазе на Листи угрожених споменика Комисија се обраћа захтјевом за финансијску подршку међународним субјектима, као и властима у Босни и Херцеговини на свим нивоима. Активности на овим пројектима проводи Комисија према уговорима склопљеним са донаторима, а у складу са законским прописима у БиХ.

3.1. Кандидовани пројекти

За средства Фонда амбасаде САД у БиХ за заштиту културног наслеђа за 2015 / 2016. годину кандидовани су сљедећи пројекти:

- Земаљски музеј БиХ у Сарајеву – пројекат рехабилитације;
- Пројекат “Моја Босна и Херцеговина – моје наслеђе”;
- Црква св. Марије са Торњем св. Луке у Јајцу – пројекат заштите и презентације локалитета;
- Археолошко подручје Мили – Крунидбена и гробна црква босанских краљева у Арнаутовићима, Високо – пројекат археолошког истраживања;
- Стари град Добор у Модричи – пројекат истраживања и израде пројекта заштите и презентације локалитета;
- Мост у Клепцима, Чапљина – пројекат рестаурације;
- Хамам у Благају код Мостара – пројекат конзервације;
- Археолошко подручје Скелани, Сребреница – пројекат превентивне конзервације мозаика из 4. вијека п.н.е.

За средства Амбасаде Савезне Републике Њемачке у БиХ, кандидовани су пројекти:

- Конзервација и рестаурација ентеријера Мишћине џамије у Сарајеву – фаза 3;
- Превентивна конзервација збирке старих слика у самостану св. Бонавентуре, Високо;
- Технички снимак постојећег стања, израда прелиминарне техничке процјене и хитни радови заштите на згради кина Центар у Тузли;
- Конзервација и презентација мозаика из 4. вијека п.н.е. на археолошком локалитету Скелани, Сребреница.

За средства Европске уније путем ИПА фондова, кандидован је пројект Ресearч пацкаге фор инцлусиве апроацх товардс Ворлд Вар II мемориал арцхитецтуре он территуру оф Вестерн Балканс цоунтриес – Босниа анд Херзеговина (Research package for inclusive approach towards World War II memorial architecture on territory of Western Balkans countries – Bosnia and Herzegovina).

Комисија потврдила учешће на пројекту СТАДИУМ у склопу програма Интеррег АДРИОН (Interreg ADRION).

Европска комисија је 29.10.2015. године доставила обавјештење о одбијању приједлога пројекта Ресearч пацкаге фор инцлусиве апроацх товардс Ворлд Вар II мемориал арцхитецтуре он территуру оф Вестерн Балканс цоунтриес – Босниа анд Херзеговина (Research package for inclusive approach towards World War II memorial architecture on territory of Western Balkans countries – Bosnia and Herzegovina).

3.2. Пројекти за које су одобрена средства

- **Рестаурација моста из 16. вијека на ријеци Жепи, Рогатица** (донатор: Специјални фонд америчког амбасадора у БиХ за заштиту културног наслеђа; период реализације: 01.04.2013.–31.12.2015.; вриједност уговора: 62.600,00 \$; активности: израда пројектне документације, извођење ургентних радова на конзервацији моста, кампања “Моја БиХ – моје наслеђе“ у ширем подручју Рогатице);
- **Зграда Црвеног крста у Сарајеву** – “Пројекат парцијалне санације ентеријера зграде Друштва Црвеног крста / крижа БиХ у Сарајеву – III фаза (донатор: Специјални фонд америчког амбасадора у БиХ за заштиту културног наслеђа; број уговора С-БК-800-15-ГР-161 потписан дана 16.09.2015. године. Пројект-координатор: Ади Ћоровић, директорица пројекта Мирела Мулалић-Хандан, период реализације: 30.09.2015.–31.12.2016.; вриједност уговора 120.000,00 \$).
Досада је формиран тим и израђен приједлог Трипартитног споразума између Комисије, власника Друштва Црвеног крста БиХ и Федералног завода за заштиту. Споразум још није потписан и нису започете активности, с обзиром на то да се чека званично одобрење Америчке амбасаде да Пројекат изведе власник, а да се за тај износ новца увећа буџет извођачких радова на објекту, у склопу активности Комисије.
- **Мишћина џамија у Сарајеву** – Пројекат “Конзерваторски и рестаураторски радови у ентеријеру” (донатор: Влада Републике Њемачке; уговор број 06.3-35.12-107/15-1, потписан дана 03.06.2015. године. Пројект-координаторице: Мејра Хоџић / Медина Хаџихасановић-Катана од 21.04.2015, директорица пројекта Мирела Мулалић-Хандан, период реализације: 03.06.2015.–15.11.2015. (продужена имплементација за 2016. годину); вриједност уговора 37.180,00 евра (31.680,00 евра њемачка влада; 5.500,00 евра Комисија);
- **Историјски музеј у Сарајеву** – Пројекат “Рестаураторски радови дијела крова” (донатор: Специјални фонд америчког амбасадора у БиХ за заштиту културног наслеђа; број уговора С-БК800-14-ГР-237 потписан дана 24.09.2014. године. Пројект-координатори: Мејра Хоџић / Емир Софтић од 14.10.2015, директорица пројекта Мирела Мулалић-Хандан, период реализације: 30.9.2014.–31.12.2015.; вриједност уговора 77.600,00 \$ (63.250 \$ амерички амбасадор; 14.350 \$ Комисија);
- **Земаљски музеј у Сарајеву** – Пројекат “Превентивна конзервација збирки” (донатор: Специјални фонд америчког амбасадора у БиХ за заштиту културног наслеђа; број уговора С-ЛМАQM-15-ГР-1173 потписан дана 10.09.2015. године. Пројект-координаторица: Медина Хаџихасановић-Катана, директорица пројекта Мирела Мулалић-Хандан, период реализације: 10.9.2015.–31.12.2018.; вриједност уговора 625.000,00 \$);
- **ЕХПО.АУС (EXPO.AUS)** – Рестаурација млиница на подручју Мостара, Благаја и Стоца (донатор: Европска унија путем ИПА фондова; период реализације: 10.2012.–08.2015. године; вриједност уговора (у дијелу који имплементира Комисија: 257.513,41 евра.). Период реализације 09.2012.–08.2015. (пројекат продужен до 28.02.2016. године).

3.3. Пројекти завршени у 2015. години

Завршен је пројекат примарне конструктивне санације крова Зграде Црвеног крста у Сарајеву – II фаза.

3.4. Пројекти на којима је Комисија учествовала као партнер у 2015. години

- Пројекат ТЕМПУС-БИХЕРИТ (TEMPUS-BIHHERIT) (донатор: Извршна агенција Европске уније за образовање, аудиовизуелно и културу преко Универзитета у Сарајеву; период реализације: 14.10.2012.–14.10.2014. године; вриједност уговора (у дијелу који имплементира Комисија): 4.408,40 евра). Пројект је завршен;
- Пројект успостављања европске мреже о културном наслеђу (ЕУРОПЕАН ХЕРИТАГЕ НЕТВОРК – ХЕРЕИН / EUROPEAN HERITAGE NETWORK – HEREIN) (донатор: Савјет Европе; период реализације: од 1999. године без ограничења).

Прилог 10: Извјештаји о пројектима које имплементира Комисија

4. КАНДИДАТУРА НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА ЗА УПИС НА ЛИСТУ СВЈЕТСКЕ БАШТИНЕ (УНЕСЦО / UNESCO)

4.1. Номинација некропола са стећцима за упис на Листу свјетске баштине УНЕСЦО-а

Координатор израде номинационог досијеа: Дубравко Ловреновић, члан Комисије.

Координаторица израде Плана управљања: Мирела Мулалић-Хандан, помоћница извршног функционера за наслеђе.

Иницијатор пројекта “Номинација стећака – средњевјековних надгробних споменика – на Листу свјетске баштине УНЕСЦО-а / UNESCO“ на регионалном нивоу је Комисија за очување националних споменика Босне и Херцеговине. Писмо намјере о успостављању међуинституционалне сарадње на припреми и презентацији заједничког пројекта израде номинационог документа: “Номинација стећака – средњовјековних надгробних споменика – за Упис на листу свјетске културне баштине УНЕСЦО-а / UNESCO“ потписано је 02.11.2009. године у Сарајеву. Потписници Писма су Средоје Новић, министар цивилних послова БиХ, Љиљана Шево, предсједавајућа Комисије за очување националних споменика, Небојша Брадић, министар културе Републике Србије, Божо Бишкупић, министар културе Републике Хрватске и Бранислав Мићуновић, министар културе, спорта и медија Црне Горе.

Формирано је административно тијело и стручни тим кога чине координатори за израду Номинационог досијеа и координатори за израду Плана управљања, а које су именовали надлежне институције држава потписница Писма намјере.

У име Комисије за очување националних споменика БиХ проф. др Дубравко Ловреновић, члан Комисије, именован је координатором за израду Номинационог досијеа, а Мирела Мулалић-Хандан, извршна функционерка, координаторицом за израду Плана управљања. Министарство цивилних послова БиХ именовало је у административно тијело: Биљану Чамур, помоћницу министра за науку и културу и Едина Велацића, стручног савјетника за европске интеграције и међународну културну сарадњу.

Реализоване активности у 2015. години:

- Државној Комисији за сарадњу с УНЕСЦО-ом (UNESCO) предат је завршен комплетан Номинациони документ, тј. Номинациони досије и План управљања са пратећим прилозима. Преко Амбасаде БиХ у

Француској, номинација је службено предата Центру за свјетску баштину у року.

- Одржан низ састанака представника Министарства цивилних послова и Комисије, а за потребе организовања свечаности поводом предаје Номинационог досијеа и Плана управљања Центру за свјетску баштину. Такође су одржани састанци и са представницима Стручних служби заједничке послове институција БиХ, извршавање активности на слању позивница, припреми непоходне техничке подршке, резервацији простора итд.
- 10.03.2015. године, у згради Парламентарне скупштине БиХ одржана је свечаност поводом Номинације стећака – средњовјековних надгробних споменика – за упис на Листу свјетске баштине УНЕСЦО-а (UNESCO), у организацији Комисије за очување националних споменика у сарадњи са Министарством цивилних послова БиХ.
- Извршавање припремних активности везано за посјету експерата ИЦОМОС-а (ICOMOS) Босни и Херцеговини, Хрватској, Црној Гори и Србији. Активности су се односиле на одржавање састанка са представницима МЦП (MCP), успостављање контакта и е-маил преписку са представницима ИЦОМОС-а (ICOMOS) и именованим експертима, те рад на изради приједлога плана обиласка који је достављен наведеним експертима и учесницима на изради номинационог досијеа.
- Одржани састанци у организацији МЦП-а (MCP), 27.07., 10.08. и 11.09.2015., а везано за организацију предстојеће ИЦОМОС (ICOMOS) мисије.
- 15.09.2015. године одржан састанак са ИЦОМОС (ICOMOS) експертом Сергиу Мустеата везано за техничку евалуацију номинације.
- Извршена техничка мисија ИЦОМОС (ICOMOS) експерата на номинованим некрополама са стећцима из Босне и Херцеговине, у периоду 15–22.09.2015. године.
- 21.09.2015. године у Коњицу је одржан међудржавни састанак свих земаља учесница у пројекту с експертима ИЦОМОС-а (ICOMOS).
- 27.09.2015. године одржан састанак с ИЦОМОС (ICOMOS) експертицом Цунтхиом Дуннинг (Cynthiom Dunning) везано за техничку евалуацију номинације.
- ИЦОМОС (ICOMOS) доставио позив за присуство панел састанку 01.12.2015. године, у Паризу.
- ИЦОМОС (ICOMOS) затражио достављање додатних информација које се односе на *Серуал Аппроаџ (Serial Approach)* и *Нумбер оф инхабитантс ин тхе буффер зонес (Number of inhabitants in the buffer zones)*.
- 16.10.2015. године у организацији МЦП (MCP), одржан састанак представника МЦП (MCP), ентитетских завода за заштиту наслеђа и Комисије, а на којем су презентоване активности у току реализовања техничке мисије ИЦОМОС-а (ICOMOS).
- 20.10.2015. године, одржан састанак представника УНЕСЦО (UNESCO) уреда у БиХ, МЦП (MCP) и Комисије на тему позива на ИЦОМОС (ICOMOS) Панел у Паризу.

- На захтјев ИЦОМОС-а (ICOMOS) за додатна образложења појединих дијелова номинационог документа, Комисија припремила одговор који је достављен ИЦОМОС (ICOMOS) средишњем уреду у Паризу.
- Представници стручног тима из Србије, Хрватске и Црне Горе доставили своје одговоре Комисији које су упутили ИЦОМОС-у (ICOMOS).
- Вршена је континуирана размјена информација са члановима стручног тима из осталих земаља учесника пројекта, а везано за учествовање на ИЦОМОС (ICOMOS) панелу у Паризу.
- Комисија је Амбасади БиХ у Француској доставила документ који је послан ИЦОМОС-у (ICOMOS).
- ИЦОМОС-у (ICOMOS) достављена информација о учесницима БиХ на панел састанку у Паризу.
- 01.12.2015. одржан панел састанак у ИЦОМОС (ICOMOS) средишњем уреду у Паризу. Састанку су присуствовали преставници стручног тима за израду номинације из Србије, Хрватске, Црне Горе и Босне и Херцеговине.

4.2. Извјештавање о имплементацији Конвенције о заштити свјетске културне баштине (УНЕСЦО / UNESCO)

Сарадник за праћење имплементације Конвенције: Тарик Јазвин.

39. засједање Комитета за свјетску баштину одржано је од 28.06.–08.07.2015. године у Бонну, Њемачка. На засједању није било говора о добрима из Босне и Херцеговине која су уписана на Листу свјетске баштине.

Стари мост са Старим градом Мостар

У току 2015. године извршене су сљедеће активности:

- 15.01.2015. године Агенција “Стари град“, Мостар доставила годишњи извјештај за 2014. годину.
- 03.07.2015. године, представници Комисије су учествовали на обиљежавању десете годишњице уписа Старог моста са Старим градом Мостар на Листу свјетске баштине, у организацији Града Мостара. Одржана је конференција на тему “ Историјски урбани пејзажи“ којој су присуствовали међународни експерти УНЕСЦО-а (UNESCO), представници надлежних институција за заштиту наслеђа, туристичких заједница, те Града мостара. У оквиру овог догађаја, Комисија је у просторијама дућана Мујаге Комадине поставила изложбу босанскохерцеговачких добара уписаних на Листу свјетског наслеђа и Тентативну листу свјетског наслеђа УНЕСЦО-а.
- Агенција “Стари град“, Мостар информирала да је планирани рок за извођење радова на хотелу “Ружа“ до краја 2016. године. Извршено фотографисање тренутних радова на објекту.
- Геодет је снимиио реперне тачке моста на каменој огради и вијенцу након чега су резултати упоређени са претходним мјерењима.
- Електронска станица за мониторинг моста која би пружила поуздане податке о стању конструкције Старог моста није више у функцији. Због ниског степена ефикасности, уређај више није неопходан за мониторинг моста.

Мост Мехмед-паше Соколовића у Вишеграду

У току 2015. године извршене су сљедеће активности:

- 17.02.2015. године у просторијама Комисије одржан састанак са представницима ТИКА-е (ТИКА) везано за организацију јавне презентације пројекта “Рестаурације моста Мехмед-паше Соколовића у Вишеграду“. На ту тему одржан низ састанака и у марту, како би се реализовале активности на припреми непоходне техничке подршке, резервацији простора, израде листе позивница, израде приједлога програма, достављање позива и сл.
- 19.03.2015. године, у Вишеграду одржан састанак у вези са наставком радова на мосту (радови са седром, фугирање и вањско уређење моста). Присутствовали су представници ТИКА (ТИКА) уреда у БиХ, Дирекције за цесте Републике Турске, извођача радова “ЕР-БУ“ (ER-BU), УНЕСЦО (UNESCO) уреда у БиХ, Министарства просвјете и културе РС, РЗЗКИПНРС (RZZKIPNRS), Института за материјале и конструкције у Сарајеву, Института за материјале и конструкције из Бањалуке, општине Вишеград, те Комисије за очување националних споменика.
- 20.03.2015. године, у згради Парламентарне скупштине БиХ, одржана је јавна презентација “Пројекта рестаураторских и конзерваторских радова на мосту Мехмед-паше Соколовића у Вишеграду“, у организацији ТИКА (ТИКА) уреда у БиХ и Комисије.
- 11.06.2015. године, у Вишеграду је одржан састанак везано за тренутне радове на рестаурацији моста. Присутствовали су представници ТИКА (ТИКА) уреда у БиХ, представници Дирекције за цесте Републике Турске, извођача радова “ЕР-БУ (ER-BU)“, УНЕСЦО (UNESCO) уреда у БиХ, РЗЗКИПНРС (RZZKIPNRS), Архитектонско-грађевинско-геодетског факултета у Бањалуци, Института за материјале и конструкције из Бањалуке, општине Вишеград, те Комисије за очување националних споменика.
- ТИКА (ТИКА) доставила комплетне извјештаје о активностима на рестаурацији моста које је израдила Генерална дирекција за цесте Републике Турске.
- 11.08.2015. године одржан састанак у просторијама Општине Вишеград, на тему тренутних и будућих радова на рестаурацији Моста Мехмед-паше Соколовића у Вишегарду. Састанку су присуствовали представници Генералног уреда ТИКА (ТИКА) у Анкари, Уреда ТИКА (ТИКА) у БиХ, Дирекције за цесте Републике Турске, извођача радова “ЕР-БУ“ (ER-BU), УНЕСЦО (UNESCO) уреда у Сарајеву, Завода РС, Института за испитивање материјала и конструкција у Сарајеву, Института за испитивање материјала и конструкција у Бањалуци, Општине Вишеград и Комисије. Урађен и достављен извјештај са састанка.
- 26.09.2015. године извршен обилазак локалитета Моста са Славишом Мишковићем, начелником општине Вишеград, и Биљаном Бореновић, сарадницом за урбанизам у општини Вишеград.
- Радови на рестаурацији моста су обустављени до априла 2016. године када се планира наставак. Задњи радови су се односили на прилаз рампи са лијеве обале, те уређење прилазног трга на мост са десне обале ријеке.

Прилог 11: *Извјештај о раду Агенције “Стари град“ за 2015. годину*

ЛИСТА 100 НАЈУГРОЖЕНИЈИХ СПОМЕНИКА (WMW)

Урађена и предата апликација за номинирање Касарне Јајце у Сарајеву, на Листу 100 најугроженијих споменика за 2015. годину. Апликација није одобрена.

5. САРАДЊА С ИНСТИТУЦИЈАМА И ТИЈЕЛИМА НАДЛЕЖНИМ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ АНЕКСА 8.

У току 2015. године Комисија је, у складу са својим овлашћењима, наставила раније успостављену сарадњу са надлежним институцијама и тијелима Босне и Херцеговине, ентитета, Дистрикта Брчко, градова, кантона и општина о питањима значајним за рад Комисије, а у складу са Законом о провођењу одлука Комисије за заштиту националних споменика успостављене према Анексу 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, којим је, између осталог, прописана обавезна сарадња органа и институција на свим нивоима власти са Комисијом.

5.1. Учешће Комисије у раду стручних тимова ентитета и Брчко Дистрикта

5.1.1. Савјет Регулационог плана историјског градског подручја Почитељ

Чланица Савјета: Орјана Ленаси, сарадница за градитељске цјелине и културне крајолике.

Рјешењем Федералног министарства просторног уређења, број: 02-23-1-1187/10-1, од 16.09.2010. године, формиран је Савјет Регулационог плана историјског градског подручја Почитељ за период од 2008. до 2018. године, са основним задатком праћења припреме и израде Регулационог плана “Историјске градске језгре Почитељ” за период 2008. до 2018. године.

У току 2015. године није одржана нити једна сједница Савјета Регулационог плана Почитеља, односно није било никаквих активности.

5.1.2. Савјет Регулационог плана историјског градског подручја Благај

Чланица Савјета: Орјана Ленаси, сарадница за градитељске цјелине и културне крајолике. Рјешењем Федералног министарства просторног уређења, број: 05-23-1-767/15 од 21.07.2015. године, формиран је Савјет Регулационог плана историјског градског подручја Благај за период од 10 година у новом сазиву.

Комисија је на својој 66. сједници разматрала приједлог Преднацрта РП. Извршен је увид у достављену документацију те сачињена детаљна Анализа приједлога Преднацрта која је прослијеђена, са обавјештењем – закључком Комисије, Федералном министарству просторног уређења: “... да се сви дијелови регулационог плана који су у супротности са одлукама Комисије морају измијенити и ускладити са мјерама заштите утврђеним релевантним одлукама”. Наведено обавјештење је прослијеђено у копији и Федералном министарству културе и спорта – Заводу за заштиту споменика.

Федерално министарство просторног уређења је упутило допис Комисији, број: 02-23-1-11/15-27 од 18.12.2015. године, у којем обавјештавају Комисију да су неки дијелови достављене Анализе њима неприхватљиви.

5.2. Састанци са надлежним институцијама и појединцима на провођењу Анекса 8.

У току 2015. године реализовани су бројни састанци Комисије са представницима надлежних органа на свим нивоима државне власти, представницима институција надлежних за заштиту културног наслеђа Босне и Херцеговине, представницима вјерских заједница, међународних организација и других институција и појединаца с циљем успостављања или унапређења сарадње Комисије са наведеним субјектима у поступку доношења и имплементације одлука Комисије, обезбјеђења средстава за провођење мјера заштите националних споменика у ентитетским буџетима и средстава за рад Комисије, те рјешавања проблема који су успоравали и отежавали имплементацију Анекса 8. и Закона о провођењу одлука Комисије за очување националних споменика.

Прилог 12: *Преглед састанака представника Комисије са надлежним институцијама и појединцима на провођењу Анекса 8. у 2015. години*

5.3. Учествовање представника Комисије на конференцијама, скуповима и семинарима

Прилог 13: *Преглед учешћа представника Комисије на конференцијама, скуповима и семинарима у иностранству у 2015. години*

5.4. Учествовање представника Комисије у раду међународних тијела

У току 2015. године, у складу са својим овлашћењима, Комисија је заступала интересе Босне и Херцеговине у међународним тијелима и учествовањем на конференцијама и другим међународним скуповима у вези с облашћу заштите наслеђа.

Амра Хаџимухамедовић и Ади Ћоровић су наставили с активностима као изабрани експерти међународног експертног савјета Фондације Ромуалдо дел Бианцо.

Амра Хаџимухамедовић је наставила с активностима као изабрана чланица Међународног научног комитета ИЦОМОС-а (ICOMOS) за теорију и филозофију конзервације културног наслеђа.

Мирзах Фочо и Мирела Мулалић-Хандан су наставили с активностима као изабрани експерти Регионал Експерт Поола Љубљана Процес II Савјета Европе (Regional Expert Poola Ljubljana Process II).

Прилог 14: *Преглед учествовања представника Комисије у раду међународних тијела у 2015. години*

6. ЈАВНОСТ РАДА

6.1. Односи с јавношћу

У складу са **годишњим Планом рада и пословања**, Комисија информисе јавност о свом раду, донесеним одлукама, закључцима и ставовима, те другим активностима користећи разне комуникацијске канале (посредни, непосредни и путем медија) и алате (нпр. конференције за медије, изјаве за медије, организацију медијских и других промотивних догађаја, веб-презентација, промотивни материјали итд.).

Поред тога, Комисија заприма упите бх. медија, али и медија из иностранства који се односе на сљедеће:

- упити из дјелокруга рада Комисије (одлуке о проглашењу добара националним споменицима), затим упити о тренутном стању националних споменика, мјере њихове заштите и очувања, те

информације у вези с експлоатисањем неког добра (законске одредбе и сл.);

- поред тога новинари су у неколико случајева указали на неки проблем (нпр. урушавање неког добра, пропадање и сл.).

На темељу систематизације институције и описа радних задатака, сви упити се просљеђују у протокол, те ПР службенику, који тражене информације углавном обезбјеђује након консултација са ИД, и сарадницима надлежним за ту област. ПР службеник је дужан да информацију прилагоди форми прихватљивој за медије и достави је на усаглашавање члановима Комисије. Тек након усаглашавања свих чланова Комисије, информација се доставља медијима.

Уколико је у питању изјава за електронски медиј (ТВ или радио), предузимају се кораци за координирање саговорника, односно чланова Комисије.

Током 2015. године односи с јавношћу обухватили су сљедеће активности:

1. **Односи с медијима** (реактивно и проактивно обавјештавање медија – саопштења, позиви, најаве, изјаве, прилози и сл.). Током 2015. године за примљено на протокол 30 медијских упита, 17 саопштења за јавност дистрибуисано медијима, те 9 позива / најаву медијима.

2. **Конференције за медије (5 пресс конференција одржано):**

а) у склопу сједница Комисије одржане су 3 конференције за медије којима је присуствовала већина медијских кућа у БиХ и на којима су новинари информисани о позитивним и негативним одлукама о проглашењу националних споменика БиХ, угроженим споменицима, одлукама о продужетку режима заштите одређених добара, те другим закључцима са сједница;

б) поред тога одржане су 2 пресс конференције у вези са пројектима које реализује Комисија:

- **02.04.2015. године**, Комисија за очување националних споменика организовала је пресс конференцију поводом потписивања уговора с Амбасадом САД-а у БиХ за **“Пројекат рехабилитације крова Историјског музеја БиХ”** у износу од 66.850,00 УСД. Пресс конференција је одржана у згради Парламента БиХ. На пресс конференцији новинарима су се обратиле: Њ. Е. Мауреен Цормацк (Maureen Cormack), амбасадорица САД-а у БиХ, Амра Хаџимухамедовић, предсједавајућа Комисије за очување националних споменика и Елма Хашимбеговић, директорица Историјског музеја БиХ;
- **02.06.2015. године**, Комисија за очување националних споменика организовала је пресс конференцију поводом потписивања уговора са Њемачком амбасадом у Босни и Херцеговини за **“Пројекат конзерваторских и рестаураторских радова у ентеријеру Мишћине џамије у Сарајеву”** у износу од 37.180,00 ЕУР. Пресс конференција је одржана у згради Европске комисије у Сарајеву. Изјаве за медије дали су: амбасадор Савезне Републике Њемачке у БиХ, Њ. Е. Цхристиан Хеллбацх (Christian Hellbech) и Амра Хаџимухамедовић, предсједавајућа Комисије за очување националних споменика БиХ.

3. Догађаји у циљу подизања свијести о културном наслеђу (5 промотивних догађаја)

- Комисија за очување националних споменика у сарадњи с Амбасадом САД-а у БиХ и Друштвом Црвеног крста / крижа БиХ уприличила је свечану церемонију поводом завршетка пројекта Примарна конструктивна санација Зграде Друштва Црвеног крста / крижа БиХ 04. фебруара 2015. године у сали биоскопа “Сутјеска“ у згради Друштва Црвеног крста / крижа БиХ. Церемонију је отворила амбасадорица САД у БиХ, Њ. Е. гђа. Мауреен Е. Цормацк (Maureen E. Cormack), а након њеног обраћања, обратили су се и градоначелник Града Сарајева, проф. др Иво Комшић, предсједавајући Комисије за очување националних споменика, проф. др Дубравко Ловреновић, предсједник Друштва Црвеног крста / крижа БиХ, госп. Рајко Лазић, а пројект је представио др сц. Ади Ћоровић, дипл. инг. арх. – пројект координатор из Комисије за очување националних споменика, док је генерални секретар Црвеног крста / крижа БиХ, госп. Бранко Леко у свом обраћању упутио позив на донације у складу с изложеним даљим планом пројекта.
- **10. марта 2015. године**, Комисија за очување националних споменика БиХ и Министарство цивилних послова БиХ организовали су **свечаност поводом Номинације стећака за упис на Листу свјетске баштине УНЕСЦО-а (UNESCO)** у згради Парламентарне скупштине БиХ. Свечаности је присуствовало више од 80 званица свих нивоа власти, те дипломатско-конзуларни представници у БиХ. Званицама су се, уз остале стручњаке из сусједних земаља, обратили министар МЦП Средоје Новић и предсједавајући Комисије за очување националних споменика БиХ Дубравко Ловреновић.
- **20. марта 2015. године**, Комисија за очување националних споменика БиХ и Турска агенција за сарадњу и координацију (ТИКА) у БиХ организовали су **јавну презентацију Пројекта конзервацијских и рестаурацијских радова на Мосту Мехмед-паше Соколовића у Вишеграду** у згради Парламентарне скупштине БиХ. Званицама су се обратили предсједавајући Комисије за очување националних споменика БиХ Дубравко Ловреновић, директор ТИКА-е (ТИКА) за БиХ Хусеуин Ђанли (Huseyin Şanlı), замјеник генералног директора Дирекције за цесте Републике Турске Гөкалп Јилмаз (Gökalp Yılmaz), док је пројекат конзервацијских и рестаурацијских радова на Мосту Мехмед-паше Соколовића у Вишеграду презентовала Халиде Серт (Halide Sert), директорица Одјела за историјске мостове Дирекције за цесте Републике Турске.
- Поводом обилјежавања **Међународног дана споменика и споменичких цјелина, 18. априла 2015. године**, Комисија за очување националних споменика је организовала **“Дан отворених врата” и предавања за студенте Архитектуре, Археологије, Историје и Историје умјетности, конзервације и рестаурације**. Предсједавајућа Комисије за очување националних споменика Амра Хаџимухамедовић, презентовала је студентима значај интегриране заштите наслеђа “Будућност за нашу прошлост 1975–2015.”, док је извршни функционер Комисије Мирзах Фочо презентовао употребу дрвета у историјским структурама вернакуларне архитектуре. У оквиру програма, Комисија је организовала долазак

специјалног госта, архитекте-конзерватора Александра Нинковића, као и обилазак БДЦ-а Комисије.

- **12. новембра 2015. године – Потписивање споразума о донацији компјутерске опреме** у износу од 9.900 КМ између Турске агенције за сарадњу и координацију (ТИКА) у БиХ и Комисије за очување националних споменика БиХ. Представницима медија су се обратили члан Комисије за очување националних споменика, проф. др Дубравко Ловреновић и директор ТИКА-е (ТИКА) за БиХ Хусеуин Ђанли (Huseyin Şanlı) који су се осврнули на успјешну сарадњу Комисије и ТИКА-е (ТИКА) која траје више од десет година, али и нагласили значај будуће сарадње у циљу заштите културно-историјског наслеђа у БиХ.

4. Објављивање информација на службеној веб-страници Комисије (www.kons.gov.ba)

Веб-страница Комисије пружа информације које се односе на:

- организацију и рад Комисије (законски оквир, интерни акти Комисије, подаци о члановима Комисије и Секретаријату),
- информације о националним споменицима (одлуке о проглашењу добара националним споменицима с образложењем и фотографијама, листа петиција, подаци и фотографије о наслеђу у опасности и радовима на заштити споменика и др.),
- активности Комисије (сједнице, посјете општинама, сарадња са надлежним органима и институцијама, саопштења за јавност, актуелности и др.),
- сервисне информације (конкурси, тендери и др.).

На веб-страницу се континуирано врши уношење података везаних за рад Комисије. С обзиром на то да је тренутна веб-страница застарјела што се тиче уноса података и подржавања различитих форми, те визуелног дојма, интензивирани су активности на побољшању веб-презентације, урађена је анализа тренутне странице са препорукама за побољшање те приједлог распореда информација.

Нова веб-страница Комисије

Током 2015. године урађен је дизајн нове веб-странице Комисије, у складу са Упутством о изради и одржавању службених интернетских страница институција БиХ. Постављена је тестна веб-страница *kons.evlada.ba* ради пребацивања података са старе странице, те закључен уговор за пребацивање постојећег садржаја на нову веб-страницу на веб-платформи Савјета министара. Очекује се да у првом тромјесечју 2016. године, нова страница Комисије буде у пуној функцији.

С обзиром на то да ће нова веб-страница да пружи далеко више могућности него тренутна (постављање фотографија, пдф-материјала и др.), планирано је отварање рачуна за youtube-канал, те отварање рачуна на друштвеним мрежама (фацебоок, инстаграм), а од изузетне важности ће да буде припрема Стратегије онлине комуницирања. Сврха овог документа је да успостави циљеве, смјернице и правила за комуникацију на интернетским каналима који ће да се користи у складу с потребама и расположивим ресурсима институције.

Потреба за стратешким приступом онлине комуникацијама произлази и из чињенице да су оне дио реформе јавне управе у БиХ. Онлине комуникација припада 8. и 9. потпоглављу (веб-странице и директна комуникација са

грађанима) из 5. поглавља Ревидованог акционог плана Стратегије реформе јавне управе.

5. Провођење информативно-едукативних кампања у циљу подизања свијести

Детаљније под тачком 6.2. извјештаја.

6. Објављивање одлука

Детаљније у прилозима 1, 6 и 7 извјештаја.

7. Припрема и дисеминација промотивних материјала

Детаљније под тачком 6.2. извјештаја

8. Промоција националних споменика у тематским магазинима (часописима)

У сарадњи са редакцијом научно-популарне ревије о природи, човјеку и екологији "ФОНДЕКО-СВИЈЕТ" договорено је да се за сваки број припреми скраћени текст из одлуке о добрима која обухватају и природно наслеђе као нпр. културни крајолик и културни пејзаж, градитељска цјелина са природним наслеђем, природно и историјско подручје и др. са одговарајућим фотографијама. Од 2012. године досада, објављена су четири издања, а пето издање је у припреми. Национални споменици који су промовисани у овој ревији су:

- 2012. година, бр. 35. – Природно-градитељска цјелина – Корито Брегаве са млиницама, ступама и мостовима, општина Столац;
- 2013. година, бр. 36. – Културни пејсаж са натписом Мастана Бубањића у Доњој Дрежници, Град Мостар;
- 2013. година, бр.37. – Природно и историјско подручје у селу Горани, општина Коњиц;
- 2014. година, бр. 38. – Културни пејсаж Хрустовачке спилге, општина Сански Мост.

За 2015. годину припремљен је текст са фотографијама Природно-градитељске цјелине – Кула Радетина са природним наслеђем, општина Цазин.

Све досада објављене ревије "Фондеко-Свијет" могу да се погледају и преузму са веб-странице: <http://www.fondeko.ba/svijet.htm>. Штампана издања горе наведених бројева доступна су и у БДЦ Комисије.

9. Праћење и анализа медијског извјештавања (пресс клиппинг / press clipping)

Анализа заступљености рада Комисије у одређеним писаним и електронским медијима, показује да од укупно 2322 медијских објави из домена културе уопштено, рад Комисије обухвата 234 објаве, што је 10%. Други медији који нису дефинисани уговором за праћење, такође извјештавају о раду Комисије, што значи да рад Комисије обухвата више медијског простора.

Прилог 14: *Анализа пресс клиппинга (press clippinga) Комисије у 2015. години*

10. Поступање по Закону о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини

Током 2015. године за примљена су три захтјева на темељу Закона о слободи приступа информацијама БиХ, и сви захтјеви су позитивно рјешени у цјелости те информације достављене у законски предвиђеном року подносиоцима.

6.2. Подизање свијести о значају наслеђа

Кампању “Моја Босна и Херцеговина – моје наслеђе” од 2006. године имплементира Комисија за очување националних споменика у сарадњи с Амбасадом Сједињених Америчких Држава у БиХ. Досада је у кампањи учествовало преко 65 школа из више од 20 босанскохерцеговачких градова (Сарајево, Мостар, Требиње, Ливно, Јајце, Травник, Столац, Чапљина, Љубиње, Шипово, Устиколина, Благај.....).

Свој допринос пројекту дало је око 12.000 ученика, ентитетска министарства за културу, просвјету и образовање, федерални и кантонални педагошки заводи, школе и друге установе задужене за васпитање и образовање. Кроз пројектне активности, као што су предавања у школама и на локалитетима националних споменика, дјеца стичу и усавршавају знања о културноме наслеђу, са фокусом на старе градове, архитектуру, умјетничка дјела, занате, усмена предања и др.

6.3. Библиотека и документациони центар

Библиотека и документациони центар Комисије (БДЦ) је задужен за прикупљање, обраду, чување и давање на кориштење документације о националним споменицима БиХ. Ова библиотека сарадницима Комисије обезбјеђује приступ фондовима библиотечке и документарне грађе, информацијама и садржајима за потребе стручног рада на проглашењу добра националним спомеником. Поред тога, Библиотека свој фонд ставља на располагање студентима, магистрантима, докторантима као и истраживачима у области наслеђа.

Устројство центра базирано је на два уско повезана дијела библиотечком и документационом. Библиотечки дио чини фонд од 2.500 јединица књижне грађе из области архитектуре, умјетности, историје, менаџмента у наслеђу, археологије, етнологије и правне заштите. Фонд некњижне грађе чине: пројекти, картографска грађа, техничка и фото документација и новински чланци. Фонд некњижне грађе има око 30.000 библиотечких јединица. Грађа библиотеке подјељена је у десет збирки. Обрада грађе врши се по Међународним стандардима ИСБД(М) за опис књижне грађе и ИСБД(ЕР) за опис електроничке грађе.

Грађа из збирки је евидентована у инвентарним књигама и дигиталним каталозима који се допуњавају.

Прилог 16: *Извјештај о раду библиотеке и документационог центра у 2015. години*

6.4. База података о споменицима

База – средишњи инвентар наслеђа БиХ је отворен и континуиран систем чија је основна намјена:

- објединити преглед цјелокупног фонда БиХ – за сва добра и споменике објединити све релевантне податке и омогућити њихову широку доступност и једноставно претраживање (историјат, преглед тренутног стања, радова, степен документираности, библиотечку и документациону грађу везану уз добра итд.),
- обезбиједити базе знања неопходне за рад на одржавању и заштити културно-историјског наслеђа БиХ,
- креирати подлоге за израду просторних и урбанистичких планова на нивоу државе, ентитета, општина,
- олакшати научна истраживања културно-историјског наслеђа БиХ.

Средишњи инвентар наслеђа БиХ се састоји од два модула, односно модула споменици и модула документационо-библиотекарске збирке (ДБЗ).

Модул споменици садржи основне информације о свим добрима и споменицима – правни статус, зоне и мјере заштите, историјски подаци, власништво, употреба и сл. релевантне информације у складу са препорукама Савјета Европе (Цоре Дата Индекс / Core Data Index – индекс основних података) за историјске грађевине и споменике градитељског наслеђа) и систему заштите БиХ.

Модул документационо-библиотекарске збирке (ДБЗ) садржи дигитализоване документацијске збирке (збирка пројеката, фототека, фотоЦДтека – дигиталне фотографије, ЦДтека, планотека, референтна планска документација, библиотека, хемеротека, топографска збирка и остало) и представља помоћ за инвентаризовање и каталогизовање документационих збирки с подручја заштите културног наслеђа.

У 2015. години настављен је унос података у базу те отклањање грешака које се јављају у раду базе. У току године у базу су унесени подаци за 49 националних споменика, те је вршено ажурирање података за претходно унесене одлуке. Укупан број унесених одлука досада је 326.

Реализоване активности у току 2015. године:

- 31.01.2015. године је истекао тромјесечни уговор о одржавању базе са ИН2 д.о.о. Сарајево;
- 16.03.2015. године је покренут поступак јавне набавке услуга одржавања просторне базе података о споменицима, а 07.04.2015. године је склопљен уговор са фирмом ЦоннехИТ д.о.о. Сарајево;
- 06.05.2015. године одржан састанак са представницима споменуте фирме када су договорене даљње активности везане за унос података у базу.

7. ОРГАНИЗАЦИЈА КОМИСИЈЕ

7.1. Састав Комисије

На темељу члана II став 4 Анекса 8. и члана 5. Одлуке о Комисији за очување националних споменика Предсједништво Босне и Херцеговине на 119. сједници, одржаној 21. децембра 2001. године, и 126. сједници, одржаној 21. фебруара 2002. године, донијело је Одлуку о именовању чланова Комисије према којој Комисију сачињавају три домаћа и два инострана члана: Амра Хаџимухамедовић (Сарајево), Љиљана Шево (Бањалука), Дубравко Ловреновић (Сарајево), Зеунеп Ахунбау / Зеунер Ahunbay (Турска) и Тина Вик / Tina Wik (Шведска).

У складу са чланом 5. став 4 Одлуке о Комисији за очување националних споменика, чланица Комисије Амра Хаџимухамедовић је засновала радни однос у Комисији. Предсједништво БиХ донијело је и одлуке о продужењу мандата за наредних пет година: члановима Комисије из Босне и Херцеговине (27. марта 2007. године), и Зеунеп Ахунбау (Зеунер Ahunbay), међународној чланици Комисије (5. децембра 2007. године) чији ангажман финансира Влада Републике Турске, као и Одлуку о именовању Мартина Цхерруја (Martina Cherruja) за другог међународног члана Комисије (26. јуна 2008. године), умјесто Тине Вик (Tine Wik). Наведене одлуке о именовању и реизбору чланова Комисије објављене су у “Службеном гласнику БиХ“, бр. 43/07, 98/07 и 64/08).

Комисија се у августу 2009. године обратила Предсједништво БиХ са захтјевом за разрешење Зеунеп Ахунбау (Зеунер Ahunbay), на њен захтјев, а у

јануару 2010. године са захтјевом за разрјешење Мартина Цхерруја (Martina Cherryja), због немогућности да Савјет Европе даље финансира његово учешће у раду Комисије, те за именовање нова два међународна члана Комисије Фридрицха Лүтха (Friedricha Lütha) и Нафиа Гүл Асатекина (Nafia Gül Asatekina). Међутим, и поред више ургенција, Предсједништво није разматрало те захтјеве. То је отежало рад Комисије, па је у периоду 2011–2015. године одржан мањи број сједница од прописаног (6 годишње), а рад Комисије уз помоћ електронских метода комуницирања је интензивирао, како би било обезбјеђено правовремено обављање послова из надлежности Комисије.

Након именовања новог сазива Предсједништва БиХ, Комисија је дана 19.11.2014. године упутила захтјев за доношење одлуке о именовању чланова Комисије за очување националних споменика за наредни петогодишњи мандат, али и поред више ургенција Предсједништво никада није разматрало тај захтјев.

7.2. Сједнице Комисије

У 2015. години одржане су три (3) сједнице Комисије, и то:

- 65 сједница, од 3. до 5. марта 2015. године (предсједавајући Дубравко Ловреновић);
- 66. сједница, од 4. до 6. новембра 2015. године (предсједавајућа Љиљана Шево);
- 67. сједница, од 16. до 18. децембра 2015. године (предсједавајућа Љиљана Шево).

7.3. Секретаријат Комисије

Стручне и административне послове обавља Секретаријат Комисије, који сачињава стручно и компетентно особље, и то за: археолошко наслеђе, градитељско наслеђе, цјелине градитељског наслеђа и културне крајолике, покретно наслеђе, правне послове, међународно право, финансијске послове и техничку координацију.

Извршни функционер организује и руководи радом Секретаријата.

Према Правилнику о унутрашњој организацији Комисије, Секретаријат сачињава:

1. извршни функционер,
2. помоћник извршног функционера за правне послове,
3. помоћник извршног функционера за наслеђе,
4. сарадник за археологију (2 извршиоца),
5. сарадник за покретно наслеђе,
6. историчар умјетности,
7. сарадник за споменике градитељског наслеђа (3 извршиоца),
8. сарадник за цјелине градитељског наслеђа и културне крајолике (3 извршиоца),
9. сарадник за провођење Конвенције о заштити свјетске културне баштине,
10. сарадник за међународно право,
11. сарадник за односе са јавношћу,
12. сарадник за буџет и јавне набавке,
13. сарадник за финансије,
14. сарадник за техничку координацију (шеф кабинета),
15. документариста,

16. технички секретар,
17. домаћица,
18. возач-курир.

Извршни функционер и службеници Комисије заснивају радни однос у Комисији, а чланови Комисије могу да заснују радни однос (члан 5 став 4 Одлуке Предсједништва БиХ о Комисији за очување националних споменика).

Сва радна мјеста су попуњена, у складу са законом, и то:

- 1 именовано лице (члан Комисије, у техничком мандату од 28.03.2012.);
- 1 руководећи државни службеник (извршни функционер);
- 2 руководећа државна службеника;
- 16 државних службеника;
- 4 запосленика.

Комисија је, на temelju препорука Уреда за ревизију финансијског пословања, на својој 50. сједници одржаној 11. марта 2011. године донијела приједлог новог Правилника о унутрашњој организацији, којим је проширена постојећа систематизација, тако да је уведено 8 нових радних мјеста, а укупни број извршилаца се повећао са 23 на 44. Приједлог правилника достављен је на мишљење Уреду за законодавство Савјета министара БиХ, Министарству правде БиХ и Министарству финансија и трезора БиХ, који су дали позитивно мишљење. Правилник ће да ступи на снагу након прибављања сагласности Предсједништва Босне и Херцеговине. Приједлог новог Правилника достављен је дана 08.01.2015. године Предсједништву Босне и херцеговине.

7.4. Интерни акти Комисије

- Одлука о измјенама и допунама Пословника о раду Комисије за очување националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 89/15);
- Правилник о интерним процедурама јавних набавки роба услуга и радова, број 03.1-2.14-47/15-1 од 04.02.2015.;
- Извјештај о раду Комисије за очување националних споменика у 2014. години, број 09-2.14-47/15-2 од 03.03.2015.;
- Одлука о образовању тима за реализацију Пројекта “Зграда Историјског музеја БиХ – рехабилитација крова”, број 02-07.2-52/15-1 од 10.02.2015; 02-07.2-52/15-3 од 27.05.2015; 02-07.2-52/15-6 од 07.07.2015; 02-07.2-52/15-7 од 03.09.2015; 06.1-7.2-52/15-9 од 23.10.2015.;
- Одлука о разврставању Комисије према функционалној класификацији Министарства финансија и трезора БиХ (ЦОФОГ), број 03.1-16.1-12/15-9 од 15.04.2015.;
- Одлука о сукобу интереса у поступку јавних набавки, број 03.1-16.4-68/15-4 од 20.04.2015.;
- Рјешење о именовању извршног функционера Комисије (“Службени гласник БиХ”, број 39/15);
- Рјешење о именовању помоћника извршног функционера за насљеђе у Комисији (“Службени гласник БиХ”, број 52/15);
- Рјешење о именовању Радне групе за израду средњорочног плана рада Комисије, за период 2016–2018. године, број 03.1-07.2-52/15-2 од 27.05.2015.;
- Одлука о образовању тима за реализацију Пројекта “Конзерваторски и рестаураторски радови у ентеријеру Мишћине џамије у Сарајеву”, број 06.3-07.2-52/15-5 од 17.06.2015.;

- Оквирни план рада и пословања Комисије за 2016. годину, број 03.2-7.4-62/15-4 19.08.2015.;
- Одлука о образовању тима за реализацију Пројекта под називом “Историјска зграда Друштва Црвеног крста / крижа БиХ у Сарајеву” – Адаптација ентеријера у нивоу 1. спрата – Фаза III, број 07.3-07.2-52/15-8 од 13.10.2015.;
- Рјешење о измјени Рјешења о овлаштењу за употребу и чување печата, број 03.1-07.1-144/15-1 од 16.11.2015.;
- Одлука о именовању комисија за провођење годишњег пописа сталних средстава, обавеза и потраживања у Комисији за очување националних споменика за 2015. годину, број 03.1-16.7-143/15-2 од 03.12.2015.;
- Одлука о допуни Одлуке о праву запосленог члана Комисије на рефундирање трошкова за кориштење такси услуга за потребе превоза на посао и са посла, број 03.1-7.2-1/15-91 од 29.12.2015.;
- Рјешење о одређивању функција и радних мјеста којима се пошта доставља у рад, број 03.1-07.2-1/15-92 од 31.12.2015.;
- Одлука о давању овлаштења за праћење реализације уговора са вањским сарадницима, број 03.1-07.2-1/15-89 од 25.12.2015.

7.5. Вањски сарадници

У складу са чланом 10. Правилника о унутрашњој организацији, за обављање привремених и повремених послова за потребе Комисије, као и потребе реализације пројеката, извршни функционер ангажује стручњаке разних профила на темељу уговора о дјелу, ауторског уговора или уговора о привременим и повременим пословима.

У циљу транспарентног и конкурентног ангажовања, избор вањских сарадника врши се на темељу Јавног позива објављеног на званичној веб-страници Комисије, и то за послове:

- координатора и асистената координатора на реализацији пројеката које имплементира Комисија из донаторских средстава;
- читање и превод дјела епиграфике и оријенталистике писаних арапским писмом (босанчица, османско писмо);
- администрирање и ажурирање службене веб-странице Комисије;
- снимање националних споменика и израда техничке документације;
- помоћни послови у архиви, библиотеци и документационом центру Комисије;
- возача;
- одржавање и чишћење просторија и опреме.

7.6. Стручна обука сарадника

Сарадници запослени у Комисији укључени су у програм обуке државних службеника коју организује Агенција за државну службу Босне и Херцеговине у склопу Пројекта изградње капацитета државних службеника на нивоу БиХ. Сарадници Комисије су током 2015. године били укључени и у друге облике стручног усавршавања.

Прилог 17: Стручно образовање и усавршавање запослених у 2015. години

7.7. Смјештај Комисије

Од септембра 2015. године сједиште Комисије је у Сарајеву, Маршала Тита 9а, у 3 гради заједничких институција Босне и Херцеговине.

8. ПРОЦЈЕНА ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА КОМИСИЈЕ

Према Закону о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2015. годину, Комисији је одобрен Буџет у укупном износу од 1.228.000 КМ (текући издаци 1.178.000 КМ и капитални издаци 50.000 КМ). Структура одобреног и процјена извршења буџета Комисије за период од 12 мјесеци 2015. године приказана је у Табели бр. 1.

Табела бр. 1.

Редни број	Издаци и врста расхода	Економски код	Одобрени буџет за 2015.годину	Реализирано у текућем периоду	Индекс 5/4
1	2	3	4	5	6
I	ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ		1.178.000		
1.	Плате запослених	611000	709.000	681.204	96%
2.	Накнаде трошкова запослених и скупштинских заступника	611200	76.000	53.864	71%
3.	Путни трошкови	613100	40.000	31.322	78%
4.	Издаци телефонских и поштанских услуга	613200	18.000	17.964	99%
5.	Издаци за енергију и комуналне услуге	613300	27.000	16.539	61%
6.	Набавка материјала	613400	15.000	5.014	33%
7.	Услуге превоза и горива	613500	18.000	10.298	57%
8.	Унајмљивање имовине и опреме	613600	44.000	72.050	163%
9.	Издаци за текуће одржавање	613700	13.000	6.481	50%
10.	Издаци за обезбјеђење, банкарске услуге и платни промет	613800	3.000	555	18,5%
4	Уговорене и друге посебне услуге	613900	215.000	200.000	89%
II	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ		45.000 + 5.000 (приход)	45.0000	100%
1.	Набавка опреме	821300			
	СВЕУКУПНО (ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ, КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ)		1.228.000	1.140.291	93%

Образложење Табеле бр. 1

Процјењено извршење у периоду од 01.01. до 31.12 2015. године износи 1.140.050 КМ, што је 93 % одобреног буџета. Може се закључити да је реализација буџета усклађена са планираним активностима Комисије.

На економским категоријама: набавка материјала (613400); услуге превоза и горива (613500); издаци текућег одржавања (613700); и издаци за обезбјеђење, банкарске услуге и платни промет (613900) евидентно је одступање од планираног (нижи ниво реализације).

6134000 – Набавка материјала планиране годишње набавке: канцеларијски и компјутерски потрошни материјал, стручне књиге и литература, хигијенски материјал и остали потрошни материјал.

Проведбом поступка јавних набавки у складу са Законом о јавним набавкама и кориштењем критерија најниже цијене за избор добављача

закључени су уговори мање вриједности од планираних, те сходно томе настају одступања.

Планирана набавка хигијенског материјала у износу од 3.000 КМ за 2015. годину није проведена из разлога пресељења Комисије у просторије Институција БиХ. Хигијенски материјал је обезбиједила Служба за заједничке послове.

613500 – Услуге превоза и горива

Продајом возила средином године, смањена је потреба за планираним количинама горива за једно возило, што је утицало на извршење ове ставке.

613700 – Издаци за текуће одржавање

Планиране су годишње набавке на искуственом буџету из ранијих година, што укључује:

- материјал за оправку и одржавање опреме;
- материјал за оправку и одржавање возила (2 возила);
- услуге оправки и одржавања опреме;
- услуге оправки и одржавања возила;
- услуге прања возила;
- остале услуге.

Продаја дотрајалог службеног возила знатно је смањила ниво реализације на ставкама материјал и услуге за одржавање возила.

Одступање од планираног евидентно је и на економској категорији – Унајмљивање имовине и опреме (613600). Буџет из Министарства финансија и трезора на овој категорији одобрен је за 5 мјесеци. С обзиром на то да се динамика пресељења није одвијала по плану, одобрени буџет није био довољан за плаћање обавеза по основи уговора о закупнини (Дом синдиката). За недостатна средства у износу од 28.050 КМ Комисија се обратила захтјевом Министарству финансија и трезора. Извршење ове ставке 164%.

613800 – Издаци за обезбјеђење, банкарске услуге и платни промет

Планирана набавка регистрације возила за 2015. годину, реализовала се у јануару 2016. године, јер је добављач возило испоручио 31.12.2015. године.

На осталим економским категоријама нема значајних одступања.

Годишњи извјештај о извршењу буџета за раздобље од 01.01. до 31.12.2015. године доставља се Министарству финансија и трезора до 02.03.2015. године.

Комисија је обавезна да 10 дана након усвајања годишњи извјештај објави на својој веб-страници.

9. ЗАКЉУЧЦИ

Да би испунила циљеве свог утемељења Анексом 8., испунила овлашћења и преузете обавезе у вези са међународном сарадњом и заступањем интереса Босне и Херцеговине, неопходно је:

- да Предсједништво БиХ, у складу са својим надлежностима утврђеним Анексом 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ, именује нове чланове или продужи мандат актуелним члановима Комисије;
- да Предсједништво БиХ и Савјет министара БиХ усвоји нови Правилник о унутрашњој организацији, а како би се кадровским попуњавањем испуниле препоруке Уреда за ревизију финансијског пословања институција БиХ за усклађивањем активности Комисије на доношењу одлука о проглашењу националних споменика и на пројектима

међународне сарадње са људским ресурсима Комисије и законском регулативом.

Извјештај и припрема:

Мирзах Фочо

извршни функционер

Бранка Мекић, помоћница извршног
функционера за правне послове

Мирела Мулалић-Хандан, помоћница извршног
функционера за наслијеђе

Дамир Бачвић, стручни сарадник
за техничку координацију

Предсједавајућа Комисије

Љиљана Шево

Број: 09-2.14-21/16-3
Сарајево, 01.02.2016. године